

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

จังหวัดเชียงใหม่ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่อที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย ในสาขาของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทั้งทางด้านแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม วัฒนธรรมเก่าแก่ และมีช่างฝีมือมากมายแขนง จากสถิติ ปี พ.ศ. 2544 มีนักท่องเที่ยวมาเยือนเยือนจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 3,452,878 คน เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 1,907,511 คน และเป็นนักท่องเที่ยวต่างประเทศ 1,545,367 คน สร้างรายได้ 37,729.44 ล้านบาท เป็นค่าใช้จ่ายในหมวดสินค้าของที่ระลึก 10,941.53 ล้านบาท (ร้อยละ 29)¹ โดยหนึ่งในสินค้าหมวดนี้ ก็คืองานศิลปหัตถกรรมไทยที่นักท่องเที่ยวซื้อกลับไป เชียงใหม่เป็นจังหวัดที่จำหน่ายงานประเภทหัตถกรรมที่ขึ้นชื่ออยู่หลายแขนง ซึ่งมีการพัฒนามาเป็นลำดับ ทั้งด้านตัวสินค้า สี สัน รูปทรง ตลอดจนความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ จนอาจกล่าวได้ว่า เชียงใหม่เป็นแหล่งผลิตและจำหน่ายงานหัตถกรรมที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ โดยจะเห็นได้จากหัตถกรรมแขนงต่างๆ เช่น เครื่องจักสาน เครื่องปั้นดินเผา ไร่และงานกระดาษ เครื่องเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหัตถกรรมไม้แกะสลักที่หมู่บ้านถวายเป็น หมู่บ้านถวายเป็นหมู่บ้านหัตถกรรมแห่งหนึ่งในอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต มีชื่อเสียงในด้านงานหัตถกรรมไม้แกะสลักและเป็นแหล่งรวมของงานหัตถกรรมในเชียงใหม่ ซึ่งภายในหมู่บ้านมีศูนย์จำหน่ายสินค้าหัตถกรรมถึง 2 แห่ง คือ ศูนย์หัตถกรรมบ้านถวายเป็น และศูนย์หัตถกรรมบ้านถวายเป็นสองฝั่งคลอง² นอกจากนี้ยังมีร้านค้าสองข้าง

¹ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, กองสถิติและวิจัย, Domestic Tourism in Chiang Mai, ใน *Wednesday Forum : ครั้งที่ 1/2545 เรื่อง การท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อเมืองถึงธุรกิจท่านอย่างไร*, ณ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด(มหาชน) สาขา สันป่าข่อย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 2545. หน้า 31.

² องค์การบริหารส่วนตำบลขุนคอง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่, *งานศิลปหัตถกรรมไม้แกะสลักบ้านถวายเป็น ครั้งที่ 12*, พ.ศ. 2544. (แผ่นพับ)

ถนนสาย หางดง-บ้านดวาย ซึ่งมีจำนวนร้านค้าทั้งหมด 430 ถึงการ³ ส่วนหมวดสินค้าที่มีจำหน่ายได้แก่

1. หมวดสินค้าไม้แกะสลัก เช่น พระพุทธรูป สัตว์ป่าหิมพานต์ ตุ๊กตารูปคน-สัตว์ เป็นต้น
 2. หมวดสินค้าเครื่องจักสาน เช่น โองไม้ไผ่ กล่องข้าว กระจุง กระจาด หมวก เป็นต้น
 3. หมวดสินค้าเครื่องปั้นดินเผา เช่น โอง คุ่ม แจกัน หม้อน้ำ กระจ่าง เป็นต้น
 4. หมวดสินค้าเฟอร์นิเจอร์ เช่น โต๊ะรับแขก เก้าอี้สนาม โต๊ะวางโทรทัศน์ เก้าอี้นั่งเดี่ยว
เตียง ตู้ เป็นต้น
 5. หมวดสินค้าผ้า เช่น เสื้อ กางเกง ผ้าปูโต๊ะ ผ้า màn ปลอกหมอน ผ้าปูที่นอน ผ้าชั้น
ผ้าพันคอ เป็นต้น
 6. หมวดสินค้าไม้กึ่งสิ่ง เช่น แจกัน หม้อ ผอบ ตลับ กล่องกระดุมทึบชู้ ขันโตก เป็นต้น
 7. หมวดสินค้าอื่น ๆ เช่น เครื่องเงิน เครื่องเงิน งานกระดาษสา งานหินทราย เป็นต้น
- ซึ่งในปี พ.ศ. 2544 รายได้จากการจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมของจังหวัดเชียงใหม่ มีมูลค่าสูงถึง 287,829,224 บาท⁴

เพื่อให้ธุรกิจหัตถกรรมของหมู่บ้านดวายดำเนินอยู่ได้ต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทางผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาให้ทราบถึงทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อกลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมหมู่บ้านดวาย เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ประกอบการ และผู้เกี่ยวข้องในการวางแผนการตลาด เพื่อให้การผลิตสินค้าหัตถกรรมตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และสนับสนุนให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง พัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนให้มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อกลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมหมู่บ้านดวาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

³ สำนักงานทะเบียนการค้าจังหวัดเชียงใหม่, นิติบุคคลในเขตอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ 2545. (ไฟล์ข้อมูลคอมพิวเตอร์) วันที่สืบค้น 15 กรกฎาคม 2545 และสำนักงานตัวแทนทะเบียนพาณิชย์ ประจำอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่, สมุคบัญญัติของทะเบียนพาณิชย์, ณ วันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2545.

⁴ สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่, รายงานการจัดเก็บภาษีอากร พ.ศ. 2544, (เชียงใหม่ : สำนักงานสรรพากร จังหวัดเชียงใหม่, 2545).

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึง ทักษะคตินักท่องเที่ยวชาวไทยต่อกลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมหมู่บ้านฉวาง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
2. สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ประกอบการ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผน และปรับปรุงการดำเนินงานด้านการตลาดให้สอดคล้อง กับความต้องการของนักท่องเที่ยว

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความชอบ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้านฉวาง

นักท่องเที่ยวชาวไทย หมายถึง คนไทยที่มีอายุ 15-65 ปี ที่เดินทางจากท้องถิ่นที่อยู่อาศัยประจำ ไปยังท้องถิ่นอื่นภายในประเทศ โดยมีได้มีจุดประสงค์เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้

กลยุทธ์ส่วนประสมการตลาด หมายถึง ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด

ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมของหมู่บ้านฉวาง หมายถึง งานด้านฝีมือได้แก่ งานแกะสลักไม้ งานเครื่องจักสานและตกแต่งทอคล้าย เครื่องปั้นดินเผา เฟอร์นิเจอร์ สินค้าผ้า สินค้าไม้กลึง และสินค้าอื่น ๆ (ได้แก่ เครื่องเงิน เครื่องเงิน งานหินทราย งานกระดาษสา งานโคมไฟ และงานเรซิน)